

Täysistunto

Tiistai 6.9.2022 klo 13.59—18.24

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskustelulle varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Mikkonen.

Keskustelu

15.47 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Oikein hyvää syysistuntokauden alkua myös omasta puolestani.

Monet teistä ovat varmaan istuntotauon aikana kiertäneet yrityksissä, ja olette saaneet joka puolelta Suomea ja hyvin monenlaisilta yrityksiltä saman viestin: tarvitsemme lisää työvoimaa. Työperäisen maahanmuuton sujuvoittaminen ja lupaprosessien nopeuttaminen onkin ollut yksi tämän hallituksen tärkeistä tavoitteista. Se on tarkoittanut myös monia toimia, mukaan lukien myös lakimuutoksia. Näitä on jo tehty ja näitä tullaan edelleen tekemään, ja nytkin käsittelyssä on yksi pieni muutos työperäisen maahanmuuton sujuvoittamisen parantamiseksi.

Eli kyseessä on hallituksen esitys, jossa ehdotetaan ulkomaalaislain muuttamista tarkoituksena laajentaa pitkäaikaisen viisumin eli niin sanotun D-viisumin käyttöä. Samalla esitetään oleskelulupien myöntämistä koskevan toimivallan siirtämistä ulkoministeriölle sillä osin kuin kyse on lupien myöntämisestä 18- ja 19-vuotiaille diplomaattiperheiden nuorille.

Pitkäaikainen viisumi eli D-viisumi otettiin Suomessa käyttöön tämän vuoden kesäkuun alussa, ensi vaiheessa erityisasiantuntijoille, kasvuyrittäjille ja heidän perheenjäsenilleen. Tämän uuden kansallisen viisumin avulla on mahdollista nopeuttaa maahantuloa, ja D-viisumin käyttö onkin lähtenyt lupaavasti käyntiin. D-viisumia koskevia myönteisiä päätöksiä on jo tehty yli 200, ja asiakaspalaute on ollut pääosin myönteistä. Nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä laajennettaisiin D-viisumin käyttöä uusiin kohderyhmiin. Näitä ovat opiskelijat, tutkijat, sertifioitujen työnantajien työntekijät, yritysten johtotehtävissä toimivat sekä edellä mainittujen perheenjäsenet.

D-viisumin myöntämistä koskevaan menettelyyn ei ehdoteta muutosta. Maahanmuuttovirasto myöntäisi D-viisumin hakemuksesta oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä. D-viisumi nopeuttaisi maahantuloa keskimäärin runsaalla viikolla, kun henkilön ei tarvitsisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

odottaa oleskelulupakortin toimitusta ulkomailla. Tämä edistäisi opintojen, tutkimustyön ja työskentelyn aloittamista ajallaan, helpottaisi osaajien rekrytointia ja vahvistaisi Suomen vetovoimaa.

Hallitus tavoittelee työperäisen maahanmuuton vähintään kaksinkertaistamista nykytasosta vuoteen 2030 mennessä. Uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä puolestaan pyritään kolminkertaistamaan vuoteen 2030 mennessä nostaen samalla opiskelijoiden Suomeen jääminen ja työllistyminen 75 prosenttiin. D-viisumia koskevat lainmuutokset tukevat hallituksen tavoitetta edistää koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa ja sujuvoittaa maahantulomenettelyjä.

On kuitenkin selvää, ettei D-viisumin käyttöönotto yksinään riitä. Kuten alussa kerroin, tarvitaan laajasti erilaisia toimia osaajapulaan vastaamiseksi, ja hallitus onkin tällä kaudella tehnyt useita toimia koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton edistämiseksi. Lainsäädännön kehittämisen osalta mainittakoon niin sanottua opiskelija- ja tutkijalakia koskevat muutokset, jotka astuivat voimaan huhtikuussa, sekä ulkomaalaislain työntekoa koskevien säännösten uudistaminen, jota koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle viime kuun 25. päivä. D-viisumin käytön laajentamista koskeva hallituksen esitys on siis ymmärrettävä osana lukuisten toimien kokonaisuutta.

Hallitus esittää tässä yhteydessä myös, että pitkäaikainen D-viisumi myönnettäisiin jatkossa maahantuloa varten ulkomailla oleskelevalle oleskeluluvan haltijalle, joka on menettänyt oleskelulupakorttinsa katoamisen, anastamisen, vanhentumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Näin oleskeluluvan haltija pääsisi sujuvammin palaamaan Suomeen, jossa voisi hakea uutta oleskelulupakorttia menetetyllä tilalla. Tältä osin esityksellä on tarkoitus toteuttaa kansalliseen lainsäädäntöön muutokset, joita on edellytetty Suomen Schengen-arviointien yhteydessä.

Edellä mainittujen D-viisumin käytön laajentamista koskevien ehdotusten lisäksi hallitus esittää toimivallan siirtämistä ulkoministeriölle siltä osin, kun on kyse oleskelulupien myöntämisestä diplomaattiperheiden 18- ja 19-vuotiaille nuorille. Maahanmuuttovirasto myöntää oleskeluluvat pääsääntöisesti, mutta diplomaattiperheiden osalta toimivaltainen viranomaisena on ulkoministeriö. Jatkossa ulkoministeriö voisi myöntää näille nuorille oleskeluluvan koko oleskeluajalle 20 ikävuoteen asti, ei pelkästään 18 ikävuoteen asti, kuten tällä hetkellä. Tällä hetkellä nämä nuoret joutuvat täysi-ikäistymisen myötä asioimaan Maahanmuuttovirastossa, mikä aiheuttaa turhia kustannuksia ja byrokratiaa heikentäen Suomen maakuvaa. Muutoksen myötä Suomen käytäntö vastaisi kansainvälisesti noudatettua. Samalla huomioitaisiin Wienin diplomaattisopimukseen perustuva vastavuoroisuuden periaate. Muutosesityksellä onkin tärkeä merkitys Suomen maakuvan kannalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

15.53 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että työperäistä maahanmuuttoa lisätään ja osaavan työvoiman saatavuus näin pyritään turvaamaan. Kaikki toimet, jotka tähtäävät byrokratian vähentämiseen koulutetun ja osaavan työvoiman työ- ja oleskelulupien myöntämiseksi, ovat kannatettavia. Pitkäaikaisen viisumin myöntäminen sillä perusteella, että hakija toimi sertifioitun työnantajan palveluksessa, on perusteltua. Näin byrokratiaa voidaan vähentää ja käsittelyaikoja lyhentää.

Suomi kilpailee osaajista muiden kehittyneiden talouksien kanssa. Tässä kilpailussa pärjätäkseen on oltava houkutteleva asuinmaa. Sitä olemmekin esimerkiksi varhaiskasvatuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

sen, koulutusjärjestelmän, puhtaan luonnon ja yleisen järjestyksen ja siisteyden näkökulmasta. Liian usein hieman jähmeä byrokratiamme on ollut muuttoaikoiden esteenä tai ainakin hidasteena, joten toivottavasti kehitys menettelyjen sujuvoittamiseksi jatkuu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

15.54 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vaikka tämä esitys nyt ei kenties niin valtava vaikutuksiltaan olekaan, niin silti periaatteellisella tasolla täytyy ihmetellä, miksi tästä työperäisestä maahanmuutosta puhuttaessa täytyy aina puhua viisumeista. Mehän elämme EU:n yhteismarkkina-alueella, jolla käsitykseni mukaan työvoima voi liikkua ilman viisumeita. Eli jos ollaan rehellisiä, niin tässähän puhutaan jatkuvasti EU:n ulkopuolisesta työperäisestä maahanmuutosta. Miksi sellaiselle on tarve, kun meillehän on kerrottu, että tällä yhteismarkkina-alueella työvoima voi liikkua? EU:ssakin on suuria palkkaeroja, joten siinä mielessä voisi ajatella, että työvoima liikkuisi EU:n sisällä. Ja koulutus on EU-maissa usein parempaa kuin monissa kolmannen maailman maissa. Eli mikä on se perimmäinen syy, miksi me haluamme tätä viisumiperäistä, niin sanottua työperäistä maahanmuuttoa?

Tämä laajennus sisältää joka tapauksessa mahdollisuuden väärinkäyttöksiin, kun puhutaan, että siihen otetaan mukaan erityisesti perheenjäseniä, kokonaan uusia ryhmiä, uusia määritelmiä. Siinä tulee sellainen tulkinnanvara, että viisumeita myönnettäisiin vähän helpommin kuin kenties aikaisemmin, ja se ei välttämättä ole hyvä asia. Erityisesti epäilyttää tuo puhe noista kadonneista, anastetuista tai vanhentuneista maassaoloasiakirjoista: millaisia henkilöitä kohtaavat tyypillisesti nämä ongelmat asiakirjojen häviämisestä, onko siinä mahdollisuus väärinkäyttöksiin. Ainakin tämä tulisi selvittää valiokuntakäsittelyssä mahdollisimman tarkkaan.

Mietin, onko tässä esityksessä pohjimmiltaan kyse vain siitä, että hallitus haluaa ylipäänsä lisätä maahanmuuttoa keinolla millä hyvänsä ja niitä keinoja vain koetetaan sitten luovasti keksiä lisää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkyinen.

15.56 Jukka Mäkyinen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kunnianhimoisena tavoitteena lisätä koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa. Maamme väestön ikääntyminen ja työvoimapula ovat pääasialliset argumentit työperäisen maahanmuuton lisäämiselle. Kun tätä esitystä tarkastelee lähemmin, jotenkin tuntuu siltä, että humanitääriäinen maahanmuutto on vain saanut uuden nimen: työperäinen maahanmuutto. Lisäksi esityksessä annetaan koulutuspaikka verukkeena maahan jäämiselle.

Tässä salissa pitäisi pohtia sitä, houkutteleeko Suomi oikeasti osaajia ja tutkijoita tänne — ei ainakaan nykyisellä palkkatasolla, koska suurin osa suomalaisistakin kamppailee koheavien elinkustannusten kanssa. Ne, mitkä täällä Suomessa houkuttavat, ovat avokätiset tuet, ja riskinä on, kuten me olemme huomanneet, että Suomi houkuttelee aivan muita kuin osaajia ja tutkijoita. Ja silloin tulonsiirtoja tarvitaan tulijoille yhä enemmän.

Koulutustaso on Suomessa korkea, mutta jäävätkö ulkomaalaiset opiskelijat Suomeen töihin, kun ovat valmistuneet, kun ulkomaalainen korkeampi palkkataso ja helpommin opeteltava kieli taitavat houkutella enemmän?

Mielestäni valtion tehtävänä ei ole tuoda Suomeen työvoimaa kolmansista maista. He kaikki tarvitsevat kuitenkin asunnon, neuvontaa, koulutusta, päivähoitoa ja tietenkin kal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

listuvaa energiaa ja ruokaa. Onko meillä enää varaa tähän? Meille on tullut noin 40 000 ukrainalaista pakolaista, joissa on valtava työvoimareservi hyödynnettävissä. Kun sota näyttää pitkittyvän, heidän ylläpitonsa maksaa valtavasti. Emme me tarvitse tässä vaiheessa yhtään enempää humanitääristä — tarkoitan siis työperusteista — maahanmuuttoa.

Ainoa, mitä valtio voisi tehostaa, tai oikeastaan valtion pitääkin tehostaa, on yritysten oma työvoiman rekrytointi ulkomailta. Vie tällä hetkellä kohtuuttoman kauan, jotta työntekijä pääsee aloittamaan työnteon Suomessa. Tähän voimavarat pitää kohdistaa ja jättää osajien rekrytointi yrityksille.

Tähän hallituksen esitykseen on syytä suhtautua erittäin kriittisesti ja katsoa, mitä Ruotsissa on tapahtunut, kun sitä niin sanottua osaavaa työvoimaa on haalittu kolmansista maista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Satonen, olkaa hyvä.

15.58 **Arto Satonen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että oma näkökulmani asiaan on hieman erilainen kuin kahdessa edellisessä puheenvuorossa, mutta edustaja Mäykysellä oli kyllä sillä tavalla pointtia, yhdessä osassa hänen puheenvuorossaan, ja se oli se, kun hän puhui siitä yritysten työvoiman rekrytoinnista ulkomailta ja siitä, että sen pitäisi olla nykyistä sujuvampaa. Siitä olen täysin samaa mieltä. Se on itse asiassa myös se asia, minkä takia nyt pyysin tässä puheenvuoron, kun täällä puhutaan, että tämä koskee niitä, jotka toimivat sertifioidun työnantajan palveluksessa. Tämä on nyt nimenomaan se avainsana.

Eli työperäisessä maahanmuutossa on ymmärrettävä se, että Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa, mutta samaan aikaan meidän on myös ymmärrettävä, että sekään ei ole täysin ongelmaton, vaan siinäkin on omat haasteensa. Sellainen järjestelmä meillä nyt on tälläkin hetkellä vielä voimassa, että kaikki työnhakijat riippumatta heidän omasta taustastaan ovat samassa jonossa riippumatta siitä, minkälaiseen työhön he tänne tulevat, vaaditaanko siinä minkälaista ammattitaitoa, onko se millä tavalla palkattu ja mikä on sen työnantajan tausta. Työnantajat pitäisi ilman muuta jaotella sillä tavalla, että ne työnantajat, jotka pystyvät osoittamaan, että heillä kaikki työehdot ovat kunnossa ja he täyttävät siis tämän sertifiokaatin, josta tässäkin puhutaan, saavat ohi jonon, ja sitten niiden työnantajien kohdalla, joilla eivät ole asiat niin kunnossa, ollaan sitten tarkempana, koska on totta, että siellä on myös niitä, jotka käyttävät väärin tätä ulkomaista työvoimaa, kuten tiedämme.

Sen takia kysynkin, kun ymmärtääkseni tämä asia, jota kokoomus on jo vuosia ajanut, on nyt ollut myös hallituksen pöydällä, jos oikein ymmärsin työministerin puheenvuoroa, ja uskon, että myös sisäministeri tämän asian tuntee: onko hallitukselta tulossa sellainen esitys vielä tämän vaalikauden aikana, että tämä niin sanottu hyvä työnantaja -sertifikaatti otetaan käyttöön ja työnantajat jaotellaan siis niihin, jotka saavat nopeammin työvoimaa rekrytoitua ulkomailta, ja niihin, joiden työnhakuprosessit tarkastellaan tarkemmin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.01 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On aivan hyvä, että tätä työperäistä maahanmuuttoa ihan aidosti viedään eteenpäin. Hyvin monella työnantajalla on tänäpäivänä aidosti ongelma, kun ei saada työvoimaa ei sitten millään. Tunnen omassa tuttavapiirissäni monta yrittäjää, jotka tämän asian kanssa ovat jatkuvassa kriisitilanteessa, kun ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

saa työvoimaa. Esimerkiksi metallimiehistä on huutava pula, ja on yleensä kädenosaajista valtava pula. Tämä tiedetään esimerkiksi hoitoalalla, mikä tilanne on.

On hyvä, että tämä sertifiointijärjestelmä otetaan käyttöön. Se takaa sen, että sillä työnantajalla, joka aidosti haluaa työvoimaa, on tavallaan... — Niin kuin edustaja Satonen hyvin kuvasi ja miten, arvoisa ministeri, kuvasitte omassa puheenvuorossanne tätä asiaa. Toivon, että tämä asia etenee nopeasti.

Sitten olen ihan varma siitä, että tähänkin järjestelmään sisältyy kontrolli. Elikkä jos joku työntekijä on hakeutumassa tänne niin sanotusti epärehellisin perustein, niin hän varmasti jää siitä kiinni. Enkä jaksa uskoa vielä sitä, että yksikään suomalainen työnantaja tilanteessa, jossa hän tarvitsee hyvää työvoimaa mahdollisimman äkkiä, haluaisi tietien tahtoen itselleen joitakin ongelmia hankkimalla hyvin kyseenalaisen työntekijän, jolla on muitakin vaikuttimia kuin se pelkkä työnteko.

Sitten lopuksi, arvoisa puhemies, toivoisin myös, että kun meillä ammattiopetusta tässä maassa tehdään, niin kaikkia suomalaisia nuoria, kaikkia ihmisiä, kannustettaisiin aktiivisesti siihen, että he hakeutuisivat nopeasti työmarkkinoille. Yksi hyvä tapa siihen on, että kun menee ammattiopistoon tai ammattikouluun, minne meneekään opiskelemaan, niin välittömästi hakeutuu kesätöihin sen alan työnantajille, koska hyvin hyvin moni työsuhde alkaa siitä, että on saanut kesätöpaikan ja sitä kautta pikkuhiljaa työllistyy työmarkkinoille. Parhaimmillaanhan on niin, että kun sitten se ammattiopetus on lopputiessään, ihan loppumaisillaan, niin työnantaja ottaa jo yhteyttä, että tervetuloa töihin. Elikkä näinhän sen pitää toimia. Mutta nyt kun olemme avoimilla työmarkkinoilla, meidän pitää tällä tavalla toimia ja varmistua siitä, että työvoimaa on tarjolla ja että sitä on sitten tarjolla juuri niihin yrityksiin, jotka tällä hetkellä ovat todella todella suurissa vaikeuksissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

16.03 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että tällä kaudella kasvuyrittäjiä ja erityisasiantuntijoita sekä heidän perheenjäseniään varten luodut pitkäaikaiset niin sanotut kansalliset D-viisumit ulotettaisiin koskemaan EU-maiden ulkopuolisia kansalaisia, jotka ovat tulossa Suomeen opiskelijoiksi, tutkijoiksi tai sertifioitujen työnantajien työntekijöiksi, sekä yritysten johtotehtävissä toimiviin ja edellä mainittujen perheenjäseniin. Uudistuksella tavoitellaan viikon tai kahden nopeampaa maahantuloa. On hyvä kysyä: tulevatko jatkossa kansainväliset osaajat Suomeen siksi, että tänne pääsee viikon tai kaksi nopeammin? Uskoo ken tahtoo. On hyvä muistuttaa, että heinäkuussa kuluvaa vuotta vieraskielisiä työttömiä työnhakijoita oli 49 765, joista 22 prosenttia oli korkeakoulutettuja. Minusta nämä luvut kertovat, että kyllä tänne on osaajia tulossa, koska heitä riittää työttömäksi saakka.

Perussuomalaisen hallintovaliokunnan valiokuntaryhmä piti selvänä jo vastalauseeseen hallintovaliokunnan mietintöön 16/2021, ettei pitkäaikaisen viisumin käyttöönotto käytännössä lisää maamme houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien silmissä, sillä kukaan ei tule töihin Suomeen pelkästään sillä perusteella, että pääsee tänne noin viikon aikaisemmin. Riski väärinkäytöksistä kasvaa.

Arvoisa puhemies! Suositimmat maat, joihin osaava työvoima suuntautuu, ovat Yhdysvallat, Saksa, Kanada, Yhdistynyt kuningaskunta ja Australia. Suomi ikävä kyllä jää kauas kansainvälisten osaajien toivemaiden kärkijoukosta, sillä tutkimusten perusteella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

Suomi on vasta maailman 22:nneksi houkuttelevin maa kansainväliselle työvoimalle. Maahantulon nopeuttaminen runsaalla viikolla ei muuta tätä tosiasiaa, varsinkaan kun todelliset ongelmat, joihin Suomen vähäinen vetovoima perustuu, ovat muualla. Suomi ei ole houkutteleva kohdemaakaan kansainvälisille osaajille ennen muuta suhteellisesti vaatimattomasta palkkatasosta, korkeasta elinkustannustasosta ja korkeasta ansiotulojen verotuksesta johtuen.

Katson, että pitkäaikaisen viisumin käyttötarkoituksen laajentaminen edellä mainittuihin ryhmiin johtaa kouluttamattoman tai vähän koulutetun ulkomaalaisväestön maahan saapumisen lisääntymiseen. Koska matalapalkka-aloilla työskentelevät ulkomaalaiset ja heidän perheenjäsenensä käyttävät usein enemmän julkisia palveluita ja saavat enemmän tulonsiirtoja kuin maksavat veroja, tulee seurauksena olemaan sosiaalietuusmenojen kasvaminen ja maamme huoltosuhteen heikkeneminen. Tässä tilanteessa, arvoisat kollegat, tällainen lainsäädäntö on vastuutonta, jos jokin.

Me perussuomalaiset olemme huolissamme myös siitä, että pitkäaikainen viisumi saataisi jatkossa laajentua humanitäärisesti viisumiksi. Tätähän itse asiassa hallitus jo valmis telee.

Pidän käsittelyssä olevaa esitystä haitallisen maahanmuuton houkutuskeinoiksi lisäävänä, ja näin ollen katson esityksen tarpeettomaksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

16.07 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys toisi siis ulkomaalaislakiin säännökset pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitettun viisumin eli niin sanottu kansallisen viisumin myöntämisestä opiskelijoille, tutkijoille, sertifioitujen työnantajien työntekijöille, yritysten johtotehtävissä toimiville sekä edellä mainittujen perheenjäsenille. Tämä esitys tukee omalta osaltaan hallituksen tavoitetta edistää koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa ja erityisesti siihen liittyvien maahanmuuttomenettelyjen sujuvoittamista. Niille on aidosti tarve.

Syksyn 2021 budjettiriihikirjauksen mukaan hallitus laajentaa tätä D-viisumia jo tällä hallituskaudella tutkijoihin ja opiskelijoihin sekä heidän perheenjäseniinsä, ja siitähän tässä on nyt kyse. [Juha Mäenpää: Sairasta!] On huomattava, että kyseessä on vain yksi osa kokonaisuutta. Tämän esityksen arvioidaan nopeuttavan maahantuloa keskimäärin noin viikolla, kun myönteisen oleskelulupapäätöksen jälkeen ei enää tarvitse jäädä odottamaan oleskelulupakorttia ulkomaille vaan henkilö voi matkustaa pitkäaikaisella viisumilla Suomeen välittömästi sen jälkeen, kun Maahanmuuttovirasto on myöntänyt hänelle oleskeluluvan ja viisumitarra on kiinnitetty matkustusasiakirjaan. Vaikutukset eivät ole työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton kokonaisuuden kannalta kovinkaan merkittäviä mutta vievät toki tilannetta parempaan suuntaan. Yksittäisissä tapauksissa tuo mainittu viikko tai kaksi voi olla merkittäväkin aika, joka helpottaa opintojen, tutkimustyön ja työskentelyn aloittamista ajallaan.

On kuitenkin kiinnitettävä huomiota myös siihen, kuinka tässä ja muissa työperäistä maahanmuuttoa koskevissa asioissa kohdellaan julkista työnantajaa ja yksityisen sektorin työnantajia ja niiden välistä problematiikkaa. Viime aikoina on puhuttu paljon hoitajapulaista ja sen ratkaisemisesta osittain myös maahan tulevilla hoitajilla, ja nyt on työnvälityk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

sen ohjeistuksessa tullut esiin merkittäviäkin ohjeistuspuutteita siinä, että eri tavalla kohdellaan julkista ja yksityistä sektoria näitten työlupien antamisessa.

Tässä edellisessä puheenvuorossa mainittiin niitä pidäkkeitä, joilla Suomeen ei tultaisi, mutta jaksanpa uskoa, että Suomen valtvoja ovat tulevaisuudessakin meidän vakaus ja turvallisuus, vähäinen korruptio ja hyvä ennustettavuus siitä, kuinka yhteiskuntamme toimii, ja uskon, että niillä on merkittäviä vaikutuksia siihen, että jatkossakin pystymme houkuttelemaan ulkomaalaista työvoimaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.09 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Täällä keskustellaan viisumeista ja D-viisumeista, ja ihmettelen suuresti sitä, että kun tämä asia esiteltiin, niin nostettiin taas ne omasta mielestäni aivan järjettömät hallituksen tavoitteet tuoda tänne ulkomaalaisia, joista kuitenkin osa päätyy elämään täysin meidän veronmaksajien kustannuksella. Te puhutte osajista ja huippuosajista, ja nyt pyritte luomaan lakia, että tällaisia huippuosajia saataisiin tänne viikkoa tai kahta nopeammin.

Edustaja Peltokangas ruoti tämän asian aika lailla hyvin, ja mielestäni olisi paljon tärkeämpää pyrkiä siihen, että meidän omat osajat ja huippuosajat pysyisivät täällä kotimaassa eivätkä lähtisi muille maille täältä esimerkiksi kevyemmän verotuksen maihin.

Edustaja Satonen nosti tuon hyvä työnantaja -sertifikaatin, ja minä pikkusen voin jopa sitä asiaa hyväksyä, että tällainen sertifikaatti olisi. Kuitenkin se on niin, että kun te kokoomuksessa edustatte isoja työnantajia ja Elinkeinoelämän keskusliittoa, niin teidän on tästä helppo puhua, mutta miten sitten pienemmät yritykset ja yrittäjät, miten he saavat sen sertifikaatin, tai esimerkiksi joku maatalousyritys, joka haluaa palkata jostakin jonkun työntekijän.

Olen itse ollut jo noin kymmenen vuotta sitä mieltä, että minä hyväksyn semmoisen maahanmuuton, joka tehtäisiin tällaisella periaatteella kuin ”maassa maan tavalla ja maahan työluvalla”. Elikä semmoisella yrityksellä, joka tarvitsee työntekijän ja löytää sen ulkomailta, olisi oikeus ottaa se tänne, ja työntekijä hakisi työlupaa siihen esimerkiksi konsulaatista, ja kun tällaisia työntekijöitä tänne otettaisiin, niin silloin se työnantajakin kantaisi myös jotain vastuuta siitä työntekijästä. Tämä kaikki muu on höttöä, joka ei ole meidän yhteiskunnalle mielestäni kannattavaa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.13 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Me käymme myös EU-alueella kovaa kilpailua osajista. Täällä on täysin globaalit markkinat, ja niissä viesteissä, mitä nyt tulee tuolta yrityksistä — ovat ne sitten pieniä yrityksiä esimerkiksi Suomen Yrittäjien kautta tai startup-yhteisöä tai monia, monia muita toimijoita — huoli on kova tietysti siitä, että Suomi ei houkuttele, niin kuin näissä puheenvuoroissa on käynyt ilmi, mutta myöskin siitä, että meidän prosessit eivät toimi ja että prosessit ovat liian hitaita, ja silloin ne työntekijät karkaavat juuri Yhdysvaltoihin ja moneen, moneen muuhun maahan.

En tiedä, pitäisikö meillä tulevaisuudessa Maahanmuuttovirastoa jollakin tavalla pilkkoa niin, että meillä olisi se puoli, jossa nämä humanitääriset asiat käsiteltäisiin — niin kuin täälläkin nousi esiin, tulee paljon henkilöitä sitä kautta — ja sitten olisi toinen puoli, joka vastaisi tähän työhön tuloon, koska nämä rasittavat toinen toistaan. Me tarvittaisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

työntekijöitä ja yritykset kaipaavat työntekijöitä, mutta sitten on myös sellaisia henkilöitä, jotka tulevat muilla perusteilla, tai pyrkivät maahan muilla perusteilla, jotka sitten rasittavat sitä järjestelmää.

Eli kyllä minä näen, että tämä viisumi nyt auttaa ennen kaikkea näitä ryhmiä, jotka tässä on esitelty, mutta ei tämä vielä kesää tee, että on tässä vielä työtä paljon, että me oikeasti olemme houkutteleva maa myös ulkomaiselle työvoimalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.14 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! On taas eduskuntaan tuotu hallituksen toiveiden tynnyri, ties jo kuinka mones vastaava tällä kaudella. Tilanne on aina sama: tänne tuodaan esitys, jossa tehdään inkrementaalisia pieniä muutoksia johonkin, että joku saa helpommin jonkun paperin, kuten tässä tapauksessa D-viisumin. Samaan aikaan väitetään, että se tulee lisäämään meidän osajien määrää, se tulee helpottamaan työvoimapulaa, se tulee lisäämään ylipäättänsä kansainvälisten huippuasiantuntijoiden katseen kohdistumista Suomeen, ja mikään näistä ei pidä paikkaansa. Paitsi että tässäkin esityksessä ollaan tarjoamassa meidän toista astetta, eli ammattikouluja ja lukioita, ikään kuin vapaaksi, ilmaiseksi opiskelupaikaksi Euroopan ulkopuoliselle väestölle, niin esimerkiksi puheet kasvuyrityksistä ja muusta eivät ole todellisia siinä mielessä, että — kuten hallintovaliokunta jo edellisessä mietinnössään, jopa siinä, jonka kaikki puolueet hyväksyivät, kuvasi — tämä kasvuyrittäjänkin määritelmä Suomessa on hyvin erilainen verrattuna siihen, mitä se on esimerkiksi OECD-maissa. Nämä ovat toiveita, joita kerta toisensa jälkeen tänne tuodaan, ja näitä maahanmuuton helpotuksia perustellaan sillä, että meille tulee osaajia, mutta kun katsotaan dataa, tilastoja siitä, mitä tapahtuu, näin ei ole.

Tätä tilannetta on erityisen jännittävä verrata Ruotsiin, jossa käydään sunnuntaina vaalit. Tämä niin sanottu työperäinen maahanmuutto on hyvin tärkeä poliittinen tema siellä, ja lähestulkoon kaikki puolueet ovat myöntäneet, että on tehty virheitä — on tehty virheitä sallimalla työvoiman vapaa tulo matalapalkkasektoreille. Oikealla ja vasemmalla ollaan sitä mieltä, että virheitä pitää korjata. On jotenkin huvittavaa seurata Suomessa, että tässäkin asiassa me halutaan tehdä samat virheet perässä. Jos esimerkiksi kokoomus ottaisi hieinan mallia sisarpuolue moderaattien linjasta työperäiseen maahanmuuttoon, niin tilanne ei ehkä olisi niin huolestuttava. Aina toivon kuulevani sosiaalidemokraateilta, jotka puolustavat linjansa mukaisesti työntekijää, että he ottaisivat huomioon nämä seikat, mutta valittavan harvoin kuulen siitä mitään.

Eivät perussuomalaiset vastusta koulutetun työvoiman tuleamista Suomeen. Me vastustamme paitsi sitä, joka kääntyy veronmaksajan taakaksi, myös sitä, joka tulee lisäämään merkittävästi erilaisia väärinkäytöksiä ja palkkojen poljentaa Suomessa. Ja vastaavasti kun tämä järjestelmä ja sen ongelmat eivät tällä korjaannu. Mikäli me emme lisää, helpota työn kannustimia, ei minkäänlainen maahanmuutto tule tätä asiaa pelastamaan. Henkilö, joka tulee tänne Euroopan ulkopuolelta, kohtaa sen aivan saman järjestelmän [Puhemies koputtaa] sen jälkeen, kun hän on vakiinnuttanut oleskelunsa Suomessa, ja hän haluaa myös siirtyä pois työmarkkinoilta, mikäli palkka ei kykene kilpailemaan sosiaaliturvan kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Tämän vaiheen keskustelut päättää ministeri Mikkonen, kaksi minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2022 vp

16.18 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Välillä tuntuu tässä keskustelussa, että kaikilla ei ollut ehkä sitä samaa ymmärrystä siitä, että kun kiertää yrityksiä ympäri Suomea, miten huutava tarve meidän yrityksillä on työntekijöistä, ihan kaikenlaisilla yrityksillä ympäri Suomea. Sen takia on tärkeää, että hallitus tekee näitä toimenpiteitä, joilla työperäistä ja koulutusperäistä maahantuloa helpotetaan.

Tässä D-viisumissa on siis kyse siitä, että ihminen, joka tämän saa, on saanut jo oleskeluluvan työn perusteella tai koulutuksen perusteella. Elikkä silloin, kun ihminen tämän D-viisumin saa, hänellä on jo se paikka, minne hän tulee tänne töihin tai koulutukseen, ja me todella haluamme varmistaa, että sitä byrokratiaa voimme vähentää ja sitä kautta saamme sujuvoitettua. Kilpailua työntekijöistä käydään valtavasti ympäri maailmaa, ja Euroopassa nimenomaan, ikääntyvässä maanosassa, monet maat haluavat työperäistä maahanmuuttoa. Se, että me pystymme Suomessa näitä prosesseja nopeuttamaan, on tietysti tärkeä etu meille siinä kilpailussa.

Tässä tuli esiin kysymys työnantajaserifikaatista, joka on todella työ- ja elinkeinoministeriön lainsäädäntöä, ja se on tulossa tänne keskusteluun aivan piakkoin. Itse asiassa tämän istunnon alussa se ilmoitettiin saapuneeksi eduskunnalle. [Arto Satonen: Oikein hyvä, kiitoksia!] Elikkä pääsette siitä sitten työministerin kanssa puhumaan.

Itse pidän todella tärkeänä niitä monia muutoksia, mitä tällä hallituskaudella olemme tehneet sen edistämiseksi, että saamme lisää työperäistä ja koulutusperäistä maahanmuuttoa. Tässä tuli esiin myös työvoiman hyväksikäyttö, joka on myös asia, mihin pitää kiinnittää huomiota, ja sen takia esimerkiksi hyväksikäyttöä ehkäiseviä lakeja tällä hallituskaudella myös annettiin. Meidän täytyy huolehtia, että tänne tulijat saavat täällä asianmukaista palkkaa, ja on tärkeää, että me kannustamme opiskelijoita jäämään, koska ne, jotka ovat täällä Suomessa opiskelleet, [Puhemies koputtaa] ovat jo tutustuneet meidän yhteiskuntaan ja oppineet ehkä kieltäkin, ja se tavoite, että mahdollisimman moni opiskelija jäisi tänne töihin, on erittäin tärkeä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Näin keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.20.

Asian käsittely jatkui kello 18.23.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. Avaan keskustelun.

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.